

Viite: YMoo8:00/2015, YMo29:00/2016

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi (ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittaminen)

Tähän lausuntoasiakirjaan on koostettu YTP:n 20.3.2018 lausuntopalvelu.fi-sähköiseen asiointijärjestelmään jättämä lausunto.

1. Hallituksen esityksen yleisperustelut

Yleiset kommentit lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevista lakiehdotuksista

Ympäristöeollisuus ja -palvelut YTP ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta, laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

YTP kannattaa eri lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevia lakiehdotuksia. Mielestämme lupien yhteensovittaminen sekä nopeuttaa lupaprosesseja että parantaa prosessien ennakoitavuutta, jotka molemmat vähentävät yrityksille koituvia kustannuksia ja lisäävät mahdollisesti myös investointihalukkuutta.

Kaiken kaikkiaan esityksessä ehdotetaan ottamaan valtakunnallisesti käyttöön useita hyväksi havaittuja käytäntöjä, kuten ennakkoneuvottelut, käsittelymääräaikaisten asettaminen, viranomaistyön koordinointi sekä viranomaisten välisen yhteistyön kehittäminen. Ehdotus sisältää hyviä avauksia näiden osalta. Täytäntöönpanon seuranta ja riittävä tuki ovat kuitenkin tärkeitä, jotta asetetut tavoitteet saavutetaan ja hyväksi havaitut käytännöt saadaan tehokkaasti käyttöön.

Yhden luukun hankkeen kehitystyötä tulee jatkaa. Sähköisen asiointijärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto ovat avainasemassa, jotta yhden luukun lainsäädäntöhankeelle asetetut tavoitteet saavutetaan. Tältä osin on tärkeää varmistaa, että työ jatkuu.

Yleiset kommentit YVA- ja lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevista lakiehdotuksista

YVA- ja lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevat lakiehdotukset ovat tärkeä osa kokonaisuutta ja siten kannatettavia. Tämän vuoksi on hyvä, että YVA- ja lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevia lakiehdotuksia on sisällytetty esitysluonnokseen. Tätä yhteensovittamista tulee edelleen jatkaa.

2. Hallituksen esityksen vaikutukset

Ehdotukset lupien ja YVA-menettelyn yhteensovittamisesta, viranomaisprosessien kehittämisestä, viranomaisyhteistyön lisäämisestä sekä sähköisten asiointijärjestelmien käyttöönotosta nopeuttavat varmasti lupaprosesseja sekä tekevät niistä paremmin ennakoitavia. Prosessin ennakoitavuus on yhtä lailla tärkeä asia kuin käsittelyn kokonaiskeston lyhentäminen.

Lakiesityksen taloudellisten hyötyjen realisoituminen edellyttää onnistunutta täytäntöönpanoa, jossa sähköisen järjestelmän käyttöönotto ja uuden viraston työn jouheva käynnistyminen ovat oleellisia seikkoja.

Minkälaisiin tilanteisiin arvioitte lupahakemusten tai YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittamisen käytännössä soveltuvan?

Yhteensovittaminen soveltuu erinomaisesti ainakin niille uusille hankkeille ja muutoshankkeille, joille ei ole muuta toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa hankkeen sijainnin, laajuuden tai teknisten ominaisuuksien kannalta. Yhteensovitettun mallin soveltamista tulee ehdottomasti arvioida jatkossa laajemmin.

3. Kommentit pykäläehdotuksiin ja niiden perusteluihin (ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittaminen)

Yhteensovitettavat lupamenettelyt (1-4 §)

Pykälät 1-4 ovat YTP:n mielestä kannatettavia. Soveltamisalan laajentamista tulee ehdottomasti arvioida jatkossa.

Yhteensovittava viranomainen (5 §)

YTP kannattaa esitystä valtion lupa- ja valvontaviraston ja kuntien työnjaosta. Mikäli lain soveltamisalaa muutetaan myöhemmin, tulee työnjakoa luonnollisesti arvioida uudelleen.

Viranomaisroolituksen ohella on erittäin tärkeää mikä on yhteensovittavan viranomaisen rooli ja mitkä ovat työtehtävät. Perustelumuihostiossa on hyvin kerrottu yhteensovittavan viranomaisen roolista, jossa korostuu projektinhallinnallisen työskentelytavan tärkeys.

Hakijan neuvonta (6 §)

YTP pitää tärkeänä 6 §: ää, koska onnistuneesti toteutetut ennakoneuvottelut nopeuttavat käsittelyaikaa ja parantavat ennakoitavuutta. Perustelumuihostiossa on kuvattu ennakoneuvottelujen toteuttamista kattavasti, mutta ehdotettu 6 § on tältä osin hyvin yleinen. YTP ei kannata sitä, että lakiin kirjattaisiinkaan ennakoneuvottelulle minimivelvoitteet tms. ainakaan tässä vaiheessa, mutta jollakin tavalla tulisi varmistaa, että myös käytännössä ennakoneuvottelut toteutetaan laadukkaasti. YTP pitää tärkeänä, että ennakoneuvotteluihin osallistuvat kaikki keskeiset tahot.

Menestyksekkäät ennakoneuvottelut edellyttävät myös, että koordinoivalla viranomaisella on riittävät valtuudet tarvittavien tahojen koolle kutsumiseksi ja projektinhallinnalliset valmiudet prosessin läpiviemiseksi. Olisi hyvä, että neuvotteluiden lopputuloksena hakijalle tulisi käsitys hakuprosessin kestosta.

Pykälää voisi kehittää vielä siten, että yhteensovittavan viranomaisen tulee järjestää neuvottelut, jos luvanhakija tätä pyytää.

2 luku Lupahakemusten käsittely

Yhteensovittamisen aloittaminen ja keskeyttäminen (7 ja 13 §)

Ehdotetut 7 ja 13 pykälät ja niiden perustelut ovat kannatettavia, koska ne mahdollistavat tarvittavan joustavuuden sekä varmistavat asiakaslähtöisyyden. On tärkeää, että toiminnanharjoittaja voi päättää yhteensovittamisen aloittamisesta ja keskeyttämisestä. Luvanhakijalla on paras tieto hankkeen kokonaiskuvasta.

Määräajat käsittelyvaiheille (8, 12 §)

Ehdotetut määräajat käsittelyvaiheille ovat askel oikeaan suuntaan. Järjestelmän hyödyt saadaan prosessien sujuvuudesta, nopeudesta ja ennakoitavuudesta, jotka hyödyttävät kaiken kokoisia yrityksiä. Lupaprosessien sitovilla määräajoilla on mahdollista kehittää järjestelmää tähän suuntaan. Määräaikojen asettaminen lupaprosesseille on ensisijaisen tärkeää.

Lupapäätösten antaminen (14-15 §)

14 § on kannatettava. On tärkeää, että pykälässä nostetaan esille myös viranomaisten yhteistyön tekeminen. Tämä on tärkeää, jotta pysytään määräajoissa sekä erityisesti, jotta vältetään ristiriitaiset lupamääräykset.

Voimaantulo (17 §)

Voimaantuloa ei tule lykätä pidemmälle, kuin mitä nyt ehdotetaan (1.1.2020). Voimaantulon yhteydessä on tärkeää, että myös sähköiset asiointijärjestelmät ovat käytössä kokonaisvaltaisesti.

4. Kommentit pykäläehdotuksiin ja niiden perusteluihin (YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen)

YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen (YVA-laki 5 §, 22 a.1 ja 25 §)

On erittäin kannatettavaa, että esityksessä on mukana YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen. Kokonaiskäsittely nopeutuu merkittävästi yhdistämällä YVA-menettelyt lupamenettelyihin vähintään niissä tapauksissa, joissa tämä olisi mahdollista ja järkevää.

YVA- ja lupamenettelyn yhteensovitetun mallin soveltamista tulee ehdottomasti arvioida jatkossa laajemmin. Kaiken kaikkiaan YVA-menettelyä tulisi kehittää siihen suuntaan, että siinä keskityttäisiin oleellisiin ympäristövaikutuksiin.

5. Muut kommentit

Investointien viivästyksiä tarkasteltaessa on oleellista tarkastella koko prosessia, johon kuuluvat kaikki toimintaan vaadittavat luvat, ilmoitus- ja rekisteröintivelvoitteet sekä tietenkin YVA-velvoitteet ja uusissa hankkeissa kaavoitusmenettelyt sekä prosessin lopussa mahdollinen valitus- ja muutoksenhakuvaihe. Nyt luonnoksessa esitetään sujuvoittamista ainoastaan pieneen osaan menettelyistä – ehdotus yhdestä luukusta on tärkeä toimenpide, mutta kehitystyötä tulee jatkaa tämän ehdotuksen jälkeenkin. Seuraavat asiat vaativat vielä jatkotarkastelua ja soveltuvien osien näitä voitaisiin ottaa osaksi yhtä luukua.

Kokonaiskäsittely nopeutuisi merkittävästi yhdistämällä kaavoitus- ja YVA-menettelyt lupamenettelyihin vähintään niissä tapauksissa, joissa tämä olisi mahdollista ja järkevää. Kaavoitusmenettely voi oleellisesti viivästyttää hanketta. Olisikin tärkeä arvioida, mikä on YVA- ja lupamenettelyihin liittyvien kuulemisten lisäarvo, kun jo kaavoituksen yhteydessä on jo (ainakin osittain) kysytty yleisön mielipidettä.

Kaiken kaikkiaan YVA-menettelyä tulisi kehittää siihen suuntaan, että ympäristövaikutusten arviointia kohdistettaisiin niihin asioihin/vaikutuksiin, jotka ovat oleellisia myös ympäristölupamenettelyn kannalta.

Ympäristöllisiä ennakoivalvontamenetelmiä voidaan edelleen tehostaa, jos yhteen luokkuun saadaan mukaan myös lupien yhteydessä edellytettävät ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyt (mukaan sähköiseen palveluun). Merkittävä osa ympäristöluvista koskee olemassa olevien laitosten muutos- ja laajennushankkeita. Olisikin tärkeää, että muutoshankkeiden ilmoitusmenettelyä kehitettäisiin pikaisesti.

Kunnioittavasti,

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Otto Lehtipuu
toimitusjohtaja